

Parcul Național Harz este situat în zona centrală a Germaniei, protejând biodiversitatea pe circa 10% din suprafața Munților Harz; este cel mai mare parc împădurit din această țară: întinse păduri care adăpostesc câteva tinoave, niște stâncării atractive peisagistic, câteva zone cu vegetație ierboasă, pâraie care adună apele... Vârful Brocken, o masă de granit din carboniferul superior, amintire a vulcanismului din urmă cu 300 milioane de ani aparținând de orogeneza hercinică, deși are doar 1.141 m înălțime, prezintă acum un microclimat mai dur decât să permită existența pădurilor și conservă specii subalpine adaptate climatului rece... Cât privește agresiunea antropică, relevant este că în 1899 stația de cale ferată a fost deschisă la 1.125 m altitudine... lângă vârf... deși au existat proteste din partea celor care erau capabili să înțeleagă consecințele asupra valorilor naturale ale zonei... cum era botanistul Bley. Pădurile din Parcul Național Harz acoperă cca 95% din suprafața ariei protejate, fiind constituite preponderent din molid (*Picea abies*) care reprezintă 82% din arborete și fag (*Fagus sylvatica*) cu 12%; pe lângă acestea mai există aici scoruș de munte (*Sorbus aucuparia*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), carpen (*Carpinus betulus*), frasin (*Fraxinus excelsior*), ulm (*Ulmus glabra*), stejar pedunculat (*Quercus robur*), gorun (*Quercus petraea*) iar dintre mesteceni există aici mestecăn comun (*Betula pendula*), mestecăn pufos (*B. pubescens*), precum și specii rare cum sunt mestecănelul negru (*Betula carpatica*) și mestecănelul pitic (*Betula nana*). În zona vârfului cel mai înalt există molizi piperniciți care rezistă condițiilor aspre de climă, ajungând și la vârsta de 250 de ani. În mod natural, pădurile de altitudine mai mare erau molidișuri cu rare exemplare de scoruș, iar între 750-450 m altitudine erau făgete; despăduriți în secolul 19 în perioada marilor exploatare de minereuri, versanții au fost replantați cu molizi, la toate nivelele altitudinale ale parcului (și chiar și sub 230 m altitudine), monoculturi cu biodiversitate mult redusă în comparație cu pădurile naturale, arborete cu rezistența fiziologică diminuată... ușor afectate de rupturi de vânt și uriașe gradații de insecte.

Foto: sorecar comun (*Buteo buteo*) Există în parc și câteva tinoave, depozitele cele mai consistente au turbă pe o grosime de 7 m; unele au fost supuse în trecut unor etape de exploatare a turbei. Habitatele tinoavelor păstrează specii rare de fluturi și libelule, ca și planta carnivoră roua-cerului (*Drosera rotundifolia*), relictul glaciuar numit ruginare (*Andromeda polifolia*), iarba neagră (*Calluna vulgaris*), dar există aici și *Erica tetralix*. În aria parcului există numeroase lacuri artificiale de baraj. Parcul prezintă și stâncării din roci granitice, peste 20 dintre ele fiind atracții turistice, având nume sonore și fiind puternic vizitate de oameni; stâncăriile sunt importante locuri de cuibărire pentru șoimul călător (*Falco peregrinus*) și mierla gulerată (*Turdus torquatus*); în fisurile stâncilor se adăpostesc colonii ale mai multor specii de lilieci, dintre cele 13 specii de chiroptere prezente în Parc. Pășunile montane contribuie și ele la creșterea diversității de habitate și specii ale zonei. O

lucrare de sinteză este Raportul de biodiversitate publicat în 2005 de către Administrația Parcului Național Harz, (editori: M. Hull, dr. A. Kirzinger) volum referitor la partea vestică a

actualului parc, pe atunci încă entitate independentă dar sub același nume.... Aici, în peste 100 de pagini, sunt tratate sistematic grupele de organisme, rezultate ale cercetărilor de biodiversitate derulate intensiv pe parcursul unui deceniu; o listă bibliografică reprezentativă, înșiră lucrările de specialitate care au subiecte legate de biodiversitatea parcului... o publicație care ar putea fi un bun exemplu pentru parcurile naționale de pe la noi. Din Parcul Național Harz se cunosc 136 specii de alge, 269 specii de licheni (printre care în zona de vârf este prezent *Cetraria islandica* și *Cladonia rangiferina*), 440 specii de fungi, 727 taxoni de mușchi (printre care mușchiul de turbă – *Sphagnum* sp. are aici 24 de specii), 688 specii aparținând plantelor vasculare (ferigi și plante cu flori). De remarcat sunt: mesteacănul pitic (*Betula nana*) care este relict glaciatic, planta carnivoră numită iarbă grasă (*Pinguicula vulgaris*), degețelul roșu (*Digitalis grandiflora*), dar și o specie de orhidee care trăiește în turbării (*Listera cordata*); credei de munte (*Luzula sudetica*) au fost redescoperite în parc în 2001, după ce prezența speciei nu a mai fost confirmată de un secol... Dediței sau sisinei de munte (*Pulsatilla alpina alba*) în Germania există doar în zona înaltă din această arie protejată, dar populația în cauză este în pragul extincției din cauza impactului turistic.

Se cunosc din partea vestică a actualului Parc, 6 specii de moluște, 2 sp. de plathelminți, 15 sp. de oligochete, 14 sp. de crustacei, 63 sp. de acarieni, 7 sp. de miriapode, 282 sp. de paianjeni, 8 sp. de opilionide și 1 specie de pseudoscorpion. Insectele sunt reprezentate de 410 specii de lepidoptere, 441 sp. de coleoptere, 65 sp. trichoptere, 23 sp. efemeroptere, 43 sp. plecoptere, 13 sp. de greieri/lăcuste, 62 sp. de heteroptere, 13 sp. de cicade, 15 sp. de colembule; dintre cele 25 specii de libelule cunoscute din parc, 2 specii sunt strict protejate: *Somatochlora alpestris* și *Aeshna subarctica*. Studiul ihtiofaunei a arătat prezența a 5 specii de pești, dintre care zglăvoaca (*Cottus gobio*) primește o protecție deosebită, dar trăiește aici și păstrăv (*Salmo trutta fario*). Dintre cele 7 specii de amfibieni, importanță deosebită pentru conservare o are broasca-mamoș (*Alytes obstetricans*); masculul ajută la expulzarea ouălor de către femelă prin "intervenția obstetrică" cu un deget în cloaca acesteia... apoi după fecundare masculul își lipește ponta în jurul membrilor posterioare, iar mormolocii se dezvoltă astfel în ouăle aflate în afara apei; totuși, în perioadele de secetă sau valuri de căldură, masculii umezesc ouăle prin vizitarea bălților în jurul cărora își duc viața; un mascul poate avea până la 170 de ouă lipite de el, provenite chiar și de la mai multe female; după 3-6 săptămâni, ouăle sunt lăsate în apă, unde mormolocii își duc viața până la metamorfozare. Se cunosc de aici 4 specii de reptile, dar ultima observare a viperei (*Vipera berus*) în parc, provine din 1986... Există aici 82 de specii de păsări cuibăritoare, printre care barza neagră (*Ciconia nigra*) revenită recent în parc, ciocănitoarea neagră (*Dryocopus martius*), ciuvica (*Glaucidium passerinum*), viesparul (*Pernis apivorus*)... 3 perechi cuibăritoare de șoim călător (*Falco peregrinus*), care au produs 30 de pui în 10 ani, iar pentru a asigura liniștea uneia dintre perechile cuibăritoare, un traseu de cățărare a fost închis. Cartarea speciilor de ciocănitori (Lasker, 1996) a oferit baze pentru programul de monitorizare care a urmat. Minunița (*Aegolius funereus*), o bufniță de mici dimensiuni, cuibărește aproape exclusiv în scorburi făcute de ciocănitoarea neagră. Gaia roșie (*Milvus milvus*), care în Germania avea 15.000-25.000 de perechi în anii 1980, cu cea mai mare densitate a populației în zona colinară din nordul Munților Harz, a suferit chiar în această zonă

un declin de cca 50%, între 1991-2001. Cocosul de munte (*Tetrao urogallus*) a dispărut din Harz în anii 1920-1930; din 1978 o încercare de a reintroduce specia a dus la creșterea în captivitate și eliberarea a cca 1.000 de exemplare, și totuși nu sa putut forma o populație stabilă, iar proiectul a fost rușinos terminat în 2003.

Din parc sunt menționate 47 specii de mamifere. Chițcanul de munte (*Sorex alpinus*) deși era prezent până în 1950, ulterior nu a mai fost regăsit, cu toate că au existat eforturi consistente în acest sens; se cunoaște însă prezența chițcanului de apă (*Neomys fodiens*), chițcan de casă (*Crocidura russula*), chițcan de pădure (*Sorex araneus*) și chițcan pitic (*Sorex minutus*). Interesant de menționat sunt și 3 specii de pârși: pârșul mare (*Glis glis*), pârșul de ghindă (*Eliomys quercinus*) și pârșul de alun (*Muscardinus avellanarius*). Pisica sălbatică (*Felis silvestris*) are o populație viguroasă, cantonată în ariile mai joase ale parcului. Ursul (*Ursus arctos*) a dispărut demult... Datele istorice arată că ultimul lup (*Canis lupus*) din Munții Harz a fost omorât în anul 1798. Ultimul râs (*Lynx lynx*) sălbatic din zonă a fost împușat la 17 martie 1818... un mascul doborât după o hăituire-vânătoare de 11 zile, la care au participat aproape 200 de "oameni"... la locul unde a fost executată felina, există și acum o piatră funerară inscripționată...; specia a fost reintrodusă recent, între 2000 și 2004, 19 exemplare provenite din grădini zoologice fiind aclimatizate în semicaptivitate și apoi eliberate în parc (dealtfel, singura astfel de realizare prin ariile protejate din Germania); la una dintre locațiile puternic vizitate ale parcului, o stâncă de granit numită Rabenklippe, există un teren delimitat pe care râsul poate fi observant în "semicaptivitate". Muflonul, introdus de vânători în 1930, din păcate persistă încă în parc. Se constată probleme cu speciile alohtone de mamifere, considerate invazive în parc: ursulețul spălător (*Procyon lotor*) și câinele enot (*Nyctereutes procyonoides*)... Actualul Parc Național Harz, pe o suprafață de 24.700 hectare, a luat naștere în 2006, prin unificarea a două parcuri naționale preexistente, de o parte și de alta a graniței care despărțea "Germania Federală" de "Germania Democrată", în est Parcul Național Harzul Înalt (Nationalpark Hochharz) din Saxonia Anhalt (creat în 1990, cu două zile înainte de unificarea celor două Germanii, pe 8.900 ha) iar în vest Parcul Național Harz al Saxoniei Inferioare (creat în 1994, pe 15.800 ha). Aria este declarată sit Natura 2000. Conform datelor de la sfârșitul lui 2007, în administrația parcului lucrează 188 de persoane, dintre care 40 rangeri. Amplitudinea altitudinală a parcului este cuprinsă între 230 m și 1.141 m, doar zona mai înaltă de 1.100 m fiind dincolo de limita naturală a pădurilor... arii cu tufărișuri și vegetație ierboasă adaptată condițiilor climatice dure, frigului și vântului puternic. În zona vârfului cel mai înalt, vf. Brocken, precipitațiile medii anuale sunt pe la 1.814 mm (la poale de-abia 600 mm); în 1958 au fost 330 de zile de ceață, în aprilie 1970 a fost măsurată grosimea cea mai mare a stratului de zăpadă, anume 380 cm, temperatura medie anuală este de 2,9 grade C, iar vânturile sunt foarte puternice, la 24 noiembrie 1984 fiind înregistrată viteza de 263 km/oră. Culmea este că pe vf. Brocken, pe lângă stație de transmisie și stație de cale ferată îngustă unde locomotive cu aburi urcă trenulețe cu nenumărați turiști, mai există și o grădină botanică – Brockengarten, înființată în 1890, având azi printre preocupările ei de bază, protejarea speciilor reprezentative și reconstrucția ecologică a vegetației subalpine.

În Munții Harz și prin vecinătatea acestora *Homo erectus* era prezent deja de peste 700.000 de ani pentru ca ulterior, în urmă cu 250.000 de ani zona să fie ocupată de neandertalieni (*Homo sapiens neanderthalensis*), unelte ale acestora de 100.000 de ani fiind descoperite în mai multe peșteri din acești munți. Omul modern venind dinspre Africa (*Homo sapiens sapiens*) este prezent în regiune de cca 40.000 de ani. Urmele mineritului se păstrează din epoca bronzului, de 3.000 de ani.

Parcul Național Harz – Germania

Scris de dr. Peter Lengyel

Miercuri, 26 Octombrie 2011 21:15 - Ultima actualizare Joi, 27 Octombrie 2011 10:31

găsiți mai multe imagini în albumul Parcul Național Harz de pe blogul meu. Mai multe imagini puteți vizualiza

accesand blogul:

peterlengyel.wordpress.com

peterlengyel.wordpress.com